

Un ull de la cara (I)

Pablo Salvador Coderch, Sonia Ramos González, Álvaro Luna Yerga

Sumari

Un ull de la cara (I)

- On es troba la Llei?
  1. La causació dolosa d'una lesió ocular
  2. La causació negligent d'una lesió ocular
  3. La baremació legal de les lesions oculars
- On es troben els tribunals?
  1. Anàlisi comparativa de les indemnitzacions concedides pel TS i les que resultarien d'aplicar la Llei de barems
  2. Les diferents constel·lacions de casos
    - 2.1 Víctimes doblement innocents: nens i incapacitats
      - a. Els casos
      - b. Negligència i responsabilitat objectiva: una guerra verbal
      - c. El privilegi no escrit de les relacions familiars (*Domestic Relations*)
    - 2.2 Baralles i agressions

Un ull de la cara (II)

- 2.3 Accidents mèdics
  - 2.4 Actuacions policiaques
  - 2.5 Focs d'artifici
  - 2.6 Esports
  - 2.7 Accidents laborals
  - 2.8 Productes defectuosos
- On anem i on hauríem d'anar?
  - Dues sentències exemplars
  - Taula de sentències citades

Abstract

Des del gener de 1996 fins al desembre de 1999, el Tribunal Suprem espanyol va resoldre 47 casos de reclamacions d'indemnitzacions de danys per la causació de lesions oculars, un tipus de dany que permet una anàlisi intersubjectiva precisa de l'estimació jurisprudencial i legal del cost social dels danys personals. S'analitzen la regulació legal de les lesions oculars, la jurisprudència que l'aplica i es comparen les indemnitzacions concedides pel Tribunal Suprem amb les que resultarien d'aplicar els barems previstos a la Llei de Responsabilitat Civil i Assegurança en la Circulació de Vehicles de Motor. Ulteriorment, s'ordenen les diferents constel·lacions de casos, es formulen propostes sobre canvis normatius que podrien reduir la freqüència i gravetat d'aquest tipus de lesions, es discuteix la distinció entre responsabilitat per culpa i responsabilitat objectiva i es critica la dispersió de l'enjudiciament de danys molt similars per diferents jurisdiccions.

El pròxim número d'InDret inclourà Un ull de la cara (II).

- **On es troba la Llei?**

En el Dret Espanyol els textos legals rellevants en matèria de lesions oculars són: els Codis Penal (CP)¹ i Civil (CC)², la Llei 30/1992 (LRJAP)³, i per últim, la Llei de Responsabilitat Civil i Assegurança en la Circulació de Vehicles de Motor (Llei de barems)⁴.

1. **La causació dolosa d'una lesió ocular**

La causació dolosa d'una lesió ocular és, normalment, un **delicte** o **falta** de lesions, la regulació de la qual es troba en els arts. 147 i seg. i 617 CP, codi que s'aplica en **15 casos**.

La tutela de la integritat física corporal és primàriament penal, si més no en els casos de comportaments dolosos, i, des del punt de vista de l'eficàcia preventiva del dret, la indemnització de danys i perjudicis compleix una funció secundària comparada amb la que porten a terme les penes privatives de llibertat o d'altre tipus.

InDret indica aquí als seus lectors no espanyols que una particularitat pròpia del dret penal espanyol consisteix en què la responsabilitat civil derivada de delicte o falta es regula en el Codi Penal (arts. 109 i seg. CP) i es dirimeix en el procediment penal, d'acord amb els arts. 100, 107 i seg. de la Llei d'Enjudiciament Criminal (LECr)⁵.

2. **La causació negligent d'una lesió ocular**

La **causació negligent** d'una lesió ocular pot ser un **delicte** o una **falta** de lesions, un **il·lícit** purament **civil**, previst en els arts. 1902 i seg. CC (17 casos), o donar lloc a **responsabilitat patrimonial** de les **Administracions Públiques** segons els arts. 139 i seg. LRJAP (11 casos).

En particular, la responsabilitat de les Administracions Públiques derivada de la **causació de lesions oculars** i altres danys es construeix tradicionalment com simplement **objectiva** (*Gefährdungshaftung*, *Strict Liability*), però els casos rellevants són més difícils d'explicar: el Tribunal Suprem (TS), per a restringir la imputació de danys en el sentit de superar la simple causació material, utilitza

¹ Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal (BOE núm. 281, de 24 de novembre).

² Reial Decret de 24 de juliol de 1889, que disposa la publicació en la «Gaceta de Madrid» de l'edició reformada del Codi Civil (Gaceta de Madrid de 25 de juliol de 1889; Col·lecció Legislativa d'Espanya, tom CXLIII, segon semestre de 1889, pàg. 138).

³ Llei 30/1992, de 26 de novembre, de Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú (BOE. núm. 285, de 27 de novembre).

⁴ La DA 8a de la Llei 39/1995 (BOE núm. 268, de 9 de novembre), ha modificat el nom de la Llei d'Ús i Circulació de Vehicles de Motor, Text Refós aprovat per Decret 632/1968, de 21 de març, pel de «Llei de Responsabilitat Civil i Assegurança en la Circulació de Vehicles de Motor», i ha donat una nova redacció al seu Títol I.

⁵ Llei d'Enjudiciament Criminal, promulgada per Reial Decret de 14 de setembre de 1882.

diferents criteris d'imputació objectiva ([Causalitat i Responsabilitat](#)) que aproximen la responsabilitat objectiva a la negligència.

3. La baremació legal de les lesions oculars

Des del punt de vista de la **valoració legal del dany corporal**, la Llei de Responsabilitat Civil i Assegurança en la Circulació de Vehicles de Motor, va establir [barems](#) (*schedules*) per calcular la indemnització de danys corporals que es produeixen com a conseqüència d'**accidents de circulació** (art. 1.2 i apartat 1er.1 de l'Annex). Aquesta llei ofereix **un criteri comparatiu per a danys idèntics causats a subjectes diferents**. Suposem, a aquests efectes, els quatre casos següents:

- Nadó
- Advocada de 25 anys d'edat, amb uns ingressos anuals, després d'impostos, de 2.500.000 ptes. (15.025, 3 €).
- Arquitecte de 50 anys d'edat, amb uns ingressos anuals, després d'impostos, de 10.000.000 ptes. (60.101, 21€).
- Pensionista de 75 anys d'edat, malalta de cataractes en ambdós ulls, amb uns ingressos anuals, després d'impostos, de 780.000 ptes. (4.687, 89 €).

A la Taula 1 s'inclouen les quanties indemnitzatòries que resultarien d'aplicar els barems legals a cadascun dels quatre casos suposats si els seus protagonistes haguessin patit les lesions oculars que la mateixa taula especifica:

Taula 1

	Nadó	Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renta/anual	Arquitecte, 50 anys, 10 M ptes. renta/anual	Pensionista, 75 anys, 780.000 ptes. renta/anual
Pèrdua d'un ull	8.813.789	7.407.592	9.203.602	6.704.994
Pèrdua d'ambdós	60.467.350	49.267.828	65.934.540	21.421.703
Pèrdua del segon ull	23.941.011	12.326.834	22.472.264	6.704.994

Aquest model es complica si diferenciem la pèrdua del sentit de la vista i la pèrdua del sentit de l'òrgan (Taula 2)

El desglossament d'aquestes quanties, resultants d'aplicar la Llei de barems als quatre casos estudiats, tant pels supòsits de pèrdua de la visió com pels de pèrdua de l'òrgan, es poden veure a la Taula 3.

• **On es troben els tribunals?**

1. Anàlisi comparativa de les indemnitzacions concedides pel TS i les que resultarien d'aplicar la Llei de barems

En 35 dels 47 casos resolts pel TS, els reclamants van obtenir satisfacció total o parcial a les seves pretensions indemnitzatòries. Coneixem la quantia concedida o convalidada pel TS en 32 d'ells. En 8 casos, el reclamant no va obtenir cap indemnització⁶. Un univers tan reduït no permet establir línies de tendència clares, però potser es poden formular algunes conjetures:

- a) En els casos de pèrdua d'un ull el TS acostuma a convalidar una indemnització més gran de la que resultaria d'aplicar la Llei de barems.

En 8 dels casos de pèrdua d'un ull imputable al demandat o imputat, en els que coneixem la quantia de la indemnització concedida, la mitja aritmètica és de 12.719.372 ptes. (76.444,97 €), gairebé un 40% superior a la que resultaria d'aplicar la Llei de barems.

- b) No obstant això, si el reclamant va perdre la visió d'ambdós ulls, el TS acostuma a convalidar indemnitzacions inferiors a les que resultarien d'aplicar la Llei de barems.

En 4 dels casos en què el dany va consistir en la pèrdua de la visió d'ambdós ulls, imputable també al demandat o imputat, la mitja és de 31.493.018 ptes. (189.276,85 €). A diferència del que succeeix a l'apartat a), per a nadons, víctimes joves o de mitjana edat la indemnització mitja és inferior en gairebé un 50% a la que resultaria d'haver aplicat la Llei de barems⁷.

- c) No hi ha diferències significatives entre les quanties mitges que concedeixen o convaliden les diferents Sales del TS per a idèntiques constel·lacions de casos i les discrepàncies que en ocasions s'observen resulten, normalment, de les diferències en els fets provats i, en particular, en l'edat de les víctimes.

Així, per exemple, en un cas de pèrdua d'un ull i de pèrdua de la visió de l'altre (STS, 2^a, 14.4.1998: jove víctima d'una agressió dolosa), la indemnització va ser de 26.961.611 ptes. (162.042,54 €), i en un altre de pèrdua de la visió d'ambdós ulls (STS, 3^a, 26.3.1999: professor de vol accidentat el 1960 perd la visió 30 anys després), va ser de 10.290.000 ptes. (61.844,15 €).

Les [Taules 3 i 4](#) il·lustren les conclusions anteriors.

- d) Les limitacions de la cassació impedeixen formar-se un judici sobre la freqüència i gravetat dels accidents que produeixen lesions oculars a partir de la jurisprudència del TS.

En particular, les regles de la cassació civil i contenciós-administrativa, que impedeixen l'accés dels assumptes, la quantia dels quals no excedeixi,

⁶ Per últim, en 3 casos, el TS retrotrau les actuacions i en 2 no es discuteix la quantia indemnitzatòria.

⁷ No obstant, en el cas de la pensionista, la indemnització mitja assenyalada és inferior en gairebé un 33%.

respectivament, de 6.000.000 ptes. (63.060,73 €⁸ o de 25.000.000 ptes. (150.253,02 €⁹ pràcticament exclouen la revisió cassacional de les sentències dictades en matèria de lesions oculars lleus o menys greus.

Els criteris d'accés a la cassació penal que estableix la LECr estan en funció, principalment, de la gravetat del delictes: només les sentències de les Audiències que resolen delictes de lesions que causen la pèrdua o inutilitat de l'ull, pels que el CP tipifica penes de presó superiors a 5 anys, són revisables pel TS¹⁰.

No és rellevant, no obstant, el criteri d'accés a la cassació laboral, que limita el coneixement pel TS dels casos de lesions oculars revisats en suplicació pels Tribunals Superiors de Justícia al recurs de cassació per la unificació de doctrina¹¹.

Tot això manifesta les limitacions de qualsevol valoració o proposta que es pugui formular a partir dels 47 casos estudiats. Només cal comparar aquests casos amb les estadístiques publicades pel Ministeri de Treball i Assumptes Socials¹² sobre accidents durant la jornada de treball que afecten als ulls: el 1998 es van produir 51.234 accidents laborals que van causar lesions oculars de diversa consideració (un 6,8% del total d'accidents), dels quals 395 van ser greus.

2. Les diferents constel·lacions de casos

Les 47 sentències del TS sobre lesions oculars es deixen agrupar amb relativa facilitat en 8 constel·lacions de casos, això sí, de diferent magnitud: danys patits per **nens i adolescents** (10 casos); **baralles i agressions** (12 casos); **negligències mèdiques** (7 casos); **actuacions policiaques** (6 casos); **festes populars** -accidents pirotècnics- (3 casos); **jocs i esports** (2 casos); **accidents laborals** (5 casos) i **productes defectuosos** (1 cas).

---

⁸ Art. 1687.1 c) del Reial Decret de 3 de febrer de 1881, de promulgació de la Llei d'Enjudiciament Civil (Gaceta de Madrid, de 5 a 22 de febrer de 1881).

⁹ Art. 86.2 b) de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-Administrativa. Pels casos del període de referència resulta d'aplicació l'art. 93.2 b) de la Llei de 27 de desembre de 1956, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-Administrativa (BOE núm. 363, de 28 de desembre), derogada per la primera, que estableix un límit de 6.000.000 ptes. (36.060,73).

¹⁰ El TS revisa en cassació les sentències dictades per les Audiències en judici oral i única instància (art. 847 LECr). Aquestes només coneixen en única instància de les causes per delictes pels quals la Llei fixi penes privatives de llibertat de duració superior a 5 anys (art. 14.3^{er}. i 4t. LECr). Pels casos del període de referència, els canvis dels criteris d'accés a la cassació penal introduïts per la promulgació del Codi Penal de 1995 i les successives modificacions de la Llei d'Enjudiciament Criminal no van modificar, en general, les conclusions esmentades a dalt, encara que la DF 1a CP de 1995 va permetre que les lesions oculars menys greus foren revisables en cassació.

¹¹ Art. 216 i seg. del Reial Decret Legislatiu 2/1995, de 7 d'abril, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei de Procediment Laboral (BOE d'11 d'abril).

¹² Ministeri de Treball i Assumptes Socials. Estadístiques d'accidents de treball succeïts al 1998, a: <http://www.mtas.es/Estadisticas/EAT/ACT/Index.htm>.

A les pàgines següents presentem breument i per separat aquestes constel·lacions de casos i analitzem, a l'entorn de cadascuna d'elles, els problemes dogmàtics, analítics i de política jurídica que plantegen.

2.1 Víctimes doblement innocents: nens i incapacitats

a. Els casos

Els accidents causats o patits per nens i adolescents que juguen o -el que en moltes ocasions es gairebé el mateix-, que es barallen, precisament com nens que són, formen un dels grups de casos més nombrosos.

Molts **jocs perillosos** si s'arriben a jugar són **perfectament evitables**: és molt fàcil fer-se mal jugant amb pals o amb pedres, però també ho és impedir que els nens juguin amb aquestes coses, si més no a l'escola (STS, 1^a, 18.10.1999, jocs amb pals; STS, 1^a, 16.2.1999, pilotes de goma de diàmetre inferior a la conca d'un ull). De manera semblant, en altres ocasions els nens fan servir **objectes que mai haurien d'haver tingut al seu abast** (un fermall amb una agulla, STS, 1^a, 10.12.1996; o un tiraxines, STS, 1^a, 17.9.1998; molt més clarament: una granada de mà, STS, 1^a, 17.4.1997). No obstant això, si resulta pràcticament **impossible impedir** la utilització de l'objecte amb el que el nen causa el dany (per exemple, un llapis, STS, 1^a, 10.3.1997), el TS té en compte aquesta circumstància per rebutjar la reclamació. Igualment, si el **joc és intrínsecament perillós**, però està **socialment admès** i el nen es lesiona a sí mateix (petards, STS, 1^a, 11.12.1996: el nen va patir el dany quan manipulava un artifici pirotècnic). I en tot cas, no és només rellevant la perillositat del joc sinó també la possibilitat de què es porti a terme un control de la seva pràctica: ja hem vist que l'escola respon per allò que hi succeeix i era fàcil d'evitar ([Nens i adolescents](#)). També responen l'escola quan el dany deriva d'un **defecte en les seves instal·lacions**, per exemple, un forat en la malla metàl·lica d'un col·legi (STS, 3^a, 12.2.1996), o el titular del lloc molt perillós que no el tanca, per exemple, un camp de tir (STS, 3^a, 17.4.1997)¹³.

Per últim, hi ha casos límit. Així, per exemple, un noi **autista de 22 anys** que ja era borni, **perd el segon ull** quan traslladava mobiliari al taller ocupacional on trobava, i de l'accident es fa respondre solidàriament al director del col·legi i l'associació de pares que el regenta (STS, 1^a, 3.7.1998). En aquest cas convé ressaltar una particularitat consistent en que el tribunal **condemna** els demandats **al pagament d'una pensió** mensual vitalícia (100.000 ptes.) en lloc d'un capital. No és la primera vegada que el TS dicta una resolució d'aquest caire, atès que en altres ocasions el TS també ha condemnat al pagament d'una pensió en lloc d'un capital (STS, 1^a, 26.2.1998; STS, 1^a, 17.3.1998; STS, 1^a, 29.7.1998).

¹³ Els maltractaments a menors (STS, 2^a, 28.6.1999) poden ser reconduïts a la segona constel·lació de casos, baralles i agressions.

Aquesta limitació jurisprudencial de les facultats dels representants legals manifesta una clara manca de confiança dels jutges en la gestió de pares i tutors, però no té justificació: no la té en la Llei perquè aquesta no limita de la manera que ho fa el TS les facultats dels titulars de la pàtria potestat (art. 164 CC) o dels tutors (art. 271 CC). És possible que la legislació vigent sobre facultats de gestió i disposició de pares i tutors sigui discutible i potser alguns creuran que s'ha de modificar en el sentit de reduir la capacitat de gestió dels representants legals esmentats, però és encara més opinable que els jutges puguin prescindir dels estàndards legals i que, a més, ho puguin fer sense oferir cap mena de justificació. (STS, 1ª, 6.5.1998: el TS concedeix una indemnització de 60.000.000 ptes. i imposa als pares del menor lesionat la prèvia autorització judicial per a disposar de quantitats superiors a 3.000.000 ptes.; STS, 1ª, 15.10.1996: el TS concedeix una indemnització de 80.776.000 ptes., obliga al dipòsit de part d'aquesta quantitat - 60.776.000 ptes.- en un compte bancari a nom del menor i exigeix la prèvia autorització judicial per tal que els pares del menor lesionat puguin disposar del capital). Si, per exemple, el TS hagués tingut en aquest o en altres casos motius per creure que l'administració del pares posaria en perill el patrimoni del fill (art. 167 CC), així ho hauria d'haver manifestat i justificat. Des d'un punt de vista pràctic, canviar la confiança pel control comporta costos addicionals obvis, fenomen central en la teoria dels costos d'agència i que InDret ha posat de manifest en més d'una ocasió ([Agency Models in Law and Economics](#)). Tal vegada la solució més raonable seria capitalitzar la pensió i invertir el capital en un fons.

b. Negligència i responsabilitat objectiva: una guerra verbal

El nen, amb freqüència causant i víctima del dany¹⁴, és una **víctima doblement innocent**, i en els casos esmentats destaca un fil conductor: en gairebé tots s'hi aprecia la infracció d'un deure de precaució imputable a la persona o organització a l'esfera d'influència de la qual s'esdevé l'accident. S'entén que els centres d'ensenyament han de controlar l'accés al recinte escolar de nens que portin objectes perillosos o que han d'impedir l'inici de jocs igualment perillosos, però observi's que el TS no acostuma a condemnar per la simple causació material de l'accident quan aquest no pot ser raonablement descrit com la infracció d'un deure de precaució. Amb un matís del que tractarem de seguida, el simple infortuni no dóna lloc a la pretensió indemnitzatòria. La doctrina dels riscos generals de la vida, encara que limitadament, també s'aplica als nens.

Queda per veure si aquest criteri de la Sala 1ª seria aplicat també per la Sala 3ª. D'acord amb la interpretació dominant de la legislació vigent, les Administracions Públiques titulars dels centres o instal·lacions on es produeix un accident que fereix a un nen responen objectivament, és a dir, per la simple causació del dany i al marge de qualsevol consideració sobre infracció de deures de precaució o, si es prefereix expressar-ho així, del funcionament anormal del servei públic. Però els casos de lesions oculars resolts per la Sala 3ª no responen a aquesta imatge ni, per tant, estableixen una frontera nítida, una clara discontinuïtat, entre negligència i responsabilitat objectiva (per exemple, STS, 3ª, 12.2.1996; STS, 3ª, 16.2.1999). En el fons, la Sala 3ª no resol d'una manera

¹⁴ Dels 10 casos resolts pel TS en que la víctima va ser un menor o incapacitat, aquests van ser causants i víctimes del dany al mateix temps en 4 d'ells.

molt diferent a com ho fa la Sala 1^a i, de fet, no tindria gaire sentit aplicar estàndards diferents de responsabilitat al mateix tipus d'accident i pel simple fet de que aquest tingués lloc en una escola pública o en una de privada. Els fenòmens que, en canvi, s'observen són els següents:

- i. Atès que per Llei no es pot parlar de negligència i atès que tampoc seria raonable associar responsabilitat a simples connexions causals, a la pràctica la discussió sobre la negligència es porta a la causalitat, és a dir, a la imputació objectiva (*Objektive Zurechnung, Proximate Causation*), i sempre que la Sala 3ª considera que l'accident no pot ser imputable al seu causant material, el que fa és excloure la causalitat (STS, 3^a, 10.2.1998). Novament observem com una part important dels discursos sobre la negligència i la causalitat són bescanviables, fungibles.

El TS, a la citada STS, 3^a, 10.2.1998, nega la relació de causalitat entre l'oxigen subministrat en la incubadora a un nadó prematur i la ceguera que va patir a causa de la malaltia, *fibroplasia retrolental*, que li fou diagnosticada: «[S]e pone de manifiesto que la etiopatogenia de esta enfermedad es multifactorial (...) no conociéndose su causa íntima y pudiéndose afirmar que la administración de oxígeno es totalmente necesaria para intentar dar viabilidad a dichos niños prematuros (FJ 5)». «Por ello (...), la relación de causalidad era imprescindible para declarar la responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas (...) y no queda acreditado, en el caso examinado, su existencia (FJ 8)».

- ii. Una altra tècnica utilitzada per la Sala 3ª par tal d'introduir de contraban consideracions pròpies de la negligència a l'univers legal de la responsabilitat objectiva és simplement negar l'antijuridicitat, requisit aquest que la Sala 3ª considera necessari d'acord amb l'art. 141.1 LRJAP (STS, 3^a, 18.10.1999). Novament, es tracta d'un artificio verbal: clàssicament, la negligència és definida com la infracció d'un deure de precaució envers la resta de persones, deure graduat en cada sector del tràfic per apreciacions socials que el jutge tradueix a termes jurídics. Quan la Sala 3ª manifesta que l'acte de l'Administració demandada no és antijurídic ve a dir que no hi ha hagut infracció de cap deure de precaució.

El TS (STS, 3^a, 21.12.1998) va negar l'antijuridicitat del dany patit per l'actor que va participar en una manifestació no autoritzada i patí un despreniment de retina quan els raigs d'aigua llençats per les tanquetes de la Policia Nacional per dissoldre la manifestació van impactar en ell: «En un sistema democrático, la policía está habilitada constitucional y legalmente para restablecer el orden cuando éste es alterado (...); de ninguna manera cabe decir (...) que la policía se ha extralimitado. Incluso cabe decir que, de los medios represivos que está autorizada a emplear en estos casos -previo cumplimiento de los requisitos previos que la ley exige (...)-, de estos medios represivos, se empleó en este caso, el menos peligroso para los destinatarios de la actuación policial» (FJ 3).

- iii. En tercer lloc, es innegable una especificitat, tal vegada irreductible, que potser resulta de la funció assistencial que caracteritza l'Estat del Benestar (*Welfare State*). A aquests efectes, un criteri específic per a imputar a l'Administració Pública, responsable del servei en el qual es produeix l'accident, el dany causat podria ser el de la gravetat de l'accident sumat al de la seva elevada improbabilitat. Un accident molt seriós i molt inesperat donaria lloc, més enllà de la negligència, a la indemnització amb criteris més pròxims a la cultura de la responsabilitat objectiva, pròpia del dret administratiu espanyol i de la jurisprudència de la Sala 3^a. Des d'aquest punt de vista, l'Administració oferiria una assegurança contra danys derivats d'accidents fortuïts, greus i improbables (però no en canvi contra accidents lleus i fàcilment previsibles, com poden ser les lesions d'escassa entitat en la pràctica esportiva).

c. El privilegi no escrit de les relacions familiars (Domestic Relations)

També s'ha de fer notar que la major part dels casos en els quals es dona lloc a responsabilitat, a la infracció del deure de precaució s'hi suma el fet que el nen està sotmès a una disciplina escolar o similar i l'accident, en cap cas, es produeix en l'àmbit de la vida familiar o domèstica. Existeix, doncs, un privilegi no escrit de relacions familiars en virtut del qual pares i germans, pel cap baix, o ascendents i descendents i col·laterals molt pròxims, no responen per la causació negligent - encara menys si és fortuïta - de lesions oculars per greus que aquestes siguin. Dues raons poden justificar aquest privilegi que està formalitzat en el *Common Law (Domestic Relations)*:

- i. La pena de dany que pateix el seu causant pot ser normalment raó suficient per contribuir a pervenir-lo.
- ii. Incrementar els costos de la paternitat i la maternitat o la fraternitat amb el deure d'assumir els costos dels danys causats al parent pròxim es considera contraproductiu.

Tot amb tot, la doctrina anterior està sotmesa a erosió i, en tot cas, pares i fills responen sempre per dol i de manera creixent per negligència greu: les xifres de *Child Abuse* creixen exponencialment des del moment en què la definició inclou un nombre cada vegada major de maltractaments físics i psíquics, no només sexuals i, a més, acaba incloent totes les formes imaginables d'omissió, el *Neglect* (HACKING, Ian. *The Social Construction of What?*, Massachusetts, Harvard University Press, 1999).

2.2 Baralles i agressions

Amb una única excepció, els dotze casos sobre baralles i agressions que acaben en lesions oculars greus són resolts per la Sala 2ª del TS. En tots el dany és dolós i, gairebé per tant, absurd: **mariner**, irat davant del càstig que li acaba d'imposar el seu capità (una hora de guàrdia!), el colpeja i li fa **perdre un ull** (STS, 2ª, 23.4.1996); **soldat** es baralla amb el seu caporal i aquest rep un cop de puny amb el resultat d'un **hematoma** (STS, 5ª, 19.7.1999); discuteixen **dos companys de pis**, un llença l'altre a terra i li clava a la cara repetidament un encenedor de cuina, li buida un ull i el deixa cec de l'altre (STS, 2ª, 14.4.1998); **veïna** enemistada amb una altra la colpeja inopinadament amb un objecte contundent i li ocasiona **greus lesions en un ull** (STS, 2ª, 8.4.1999); **parella** discuteix per gelosia d'ella i ell la colpeja amb un ventilador a la cara causant-li la **pèrdua gairebé total de la visió** (STS, 2ª, 30.11.1999); **dona** separada del seu marit, l'atropella amb el seu automòbil amb el propòsit de matar-lo i li causa greus lesions físiques i psíquiques, entre les que s'hi inclouen **alteracions en la visió d'un ull** (STS, 2ª, 11.2.1999); **porter d'una discoteca** que fa fora a empentes un client del local, es baralla amb ell i altres dos, en mata un i causa diverses lesions a la resta i, en particular, una hemorràgia en l'ull dret d'una de les víctimes (STS, 2ª, 8.7.1998); **porter d'un bar on s'exerceix la prostitució** s'interposa en una discussió entre un cambrer i un **client ebri** a qui fa fora del local i li propina una pallissa que li produeix lesions gravíssimes (afàsia, dificultats intel·lectuals i de l'aparell locomotor) entre les quals s'hi inclou **hemiparèsia** (paràlisi) de l'ull dret (STS, 2ª, 11.11.1998); **client d'un bar, ebri**, discuteix amb un altre i el colpeja amb un got de vidre i li causa **diverses lesions greus en un ull** (STS, 2ª, 25.11.1998); **parella agredeix a una jove en un bar**: ell li dona un cop de puny a la víctima en un ull i li provoca una contusió, alhora que ella li arrenca una orella a mossegades (STS, 2ª, 21.4.1999); **propietari d'un bar**, amb antecedents penals, obliga a un client i joier a entregar-li les claus del seu establiment i quan la víctima intenta demanar auxili és llençada a terra i colpejada, motiu pel qual pateix **lesions en un ull** (STS, 2ª, 8.10.1999); **jove** molest per una conversa («*Los jóvenes de hoy en día están todos amariconados ya que no toman marihuana*»), es gira i **agredeix** a les **dues persones** que parlaven, a un li causa una **contusió en un ull** i colpeja a l'altre a la boca de l'estómac i a l'abdomen, però aquest, malalt de SIDA, mor a causa de la lesió patida (STS, 2ª, 29.5.1999); **menor, víctima d'agressions pel seus pares**, pateix, entre d'altres múltiples lesions (edema i hiperèmia de la meitat esquerra del crani, fractura de parietal esquerra) un important hematoma palpebral en un ull (STS, 2ª, 28.6.1999).

Ja hem dit que en els casos ressenyats destaca l'absurd inherent a la baralla dolosa i gratuïta, facilitada en la major part dels casos pel més que probable consum d'alcohol. Observi's que només en un d'ells l'agressor sembla actuar amb autèntic ànim de lucre (robatori a un joier: STS, 2ª, 8.10.1999). La norma és la gratuïtat de la violència dolosa, no la seva racionalitat instrumental.

En segon lloc, en tots els casos esmentats, tot i que la indemnització de danys sembla ser de quantia similar a les concedides per la Sala 1ª o 3ª del TS per a

danys iguals, compleix una funció preventiva molt reduïda si es compara amb la que correspon a la pena en sentit estricte imposada per la Sala 2^a.

Amb tot, les comparacions són difícils de realitzar perquè en els casos de multiplicitat de lesions la jurisprudència de la Sala 2^a no quantifica la indemnització que correspon a cada tipus de lesió, fenomen que, des del punt de vista del dret de danys, no és exactament un encert (STS, 2^a, 11.11.1998; STS, 2^a, 11.2.1999; STS, 2^a, 8.4.1999; STS, 2^a, 28.6.1999; STS, 2^a, 8.10.1999).

TAULES

Taula 2

	Nadó	Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renda/anual	Arquitecte, 50 anys, 10 M ptes. renda/anual	Pensionista, 75 anys, 780.000 ptes. renda/anual
Pèrdua de la visió d'un ull	7.084.587	5.480.058	7.250.163	4.749.832
Pèrdua de la visió d' ambdós ulls	59.809.438	48.549.522	65.482.855	21.353.176
Pèrdua de la visió del segon ull	21.871.234	10.176.719	20.233.471	4.848.675

La Taula 3 il·lustra el desglossament de les quanties indemnitzatòries resultants d'aplicar la Llei de barems als quatre casos plantejats per a les diferents lesions

visió d'un ull, d'ambdós o, igualment, del segon.

Cal recordar aquí que la Llei de barems utilitza marges amplis, de manera que la seva aplicació als casos estudiats presenta una certa dosi de subjectivitat.

Nadó	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	5.816.190
Factors de correcció	
▪ Incapacitat permanent parcial	2.196.662
▪ Perjudici estètic	317.337
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
TOTAL	8.813.789

Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	5.345.370
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	534.537
▪ Incapacitat permanent parcial	500.000
▪ Perjudici estètic	495.525
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280

Factor de correcció: perjudici econòmic	48.360
TOTAL	7.407.592

Arquitecte, 50 anys, 10 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	4.874.580
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	2.437.290
▪ Incapacitat permanent parcial	1.000.000
▪ Perjudici estètic	83.166
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	241.800
TOTAL	9.203.602

Pensionista afectada de cataractes, 75 anys, 780.000 ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	3.223.560
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	322.356
▪ Grans invàlids	3.000.000
▪ Perjudici estètic	68.526
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
Factor de correcció: perjudici econòmic	8.232
TOTAL	6.704.994

2. PÈRDUA D'AMBDÓS ULLS

Nadó	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	31.359.220
Factors de correcció	
▪ Danys morals complementaris	10.983.309
▪ Incapacitat permanent total	10.983.309
▪ Grans invàlids	6.000.000
▪ Perjudici estètic	657.912
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
TOTAL	60.467.350

Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	28.943.265
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	2.894.327
▪ Danys morals complementaris	10.983.309
▪ Incapacitat permanent parcial	2.196.662
▪ Grans invàlids	3.000.000
▪ Perjudici estètic	718.305
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	48.360
TOTAL	49.267.828

Arquitecte, 50 anys, 10 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	

Indemnització bàsica	26.527.225
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	13.263.612
▪ Dany moral complementari	10.983.309
▪ Incapacitat permanent total	10.983.309
▪ Grans invàlids	3.000.000
▪ Perjudici estètic	451.685
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	241.800
TOTAL	65.934.540

Pensionista afectada de cataractes, 75 anys, 780.000 ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	15.693.295
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	1.569.330
▪ Danys morals complementaris	1.000.000
▪ Grans invàlids	3.000.000
▪ Perjudici estètic	68.526
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
Factor de correcció: perjudici econòmic	8.232
TOTAL	21.421.703

3. PÈRDUA DEL SEGON ULL

Nadó	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	

Indemnització bàsica		
Factors de correcció		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Incapacitat permanent total ▪ Grans invàlids ▪ Perjudici estètic 	
Incapacitat temporal		
Indemnització bàsica		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estada hospitalària ▪ Sense estada hospitalària 	82.320 401.280
TOTAL		23.941.011

Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renda/anual		
Conceptes	Quanties (ptes.)	
Lesions permanents		
Indemnització bàsica	5.345.370	
Factors de correcció		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perjudici econòmic ▪ Incapacitat permanent parcial ▪ Grans invàlids ▪ Perjudici estètic 	534.537 2.196.662 3.000.000 718.305	
Incapacitat temporal		
Indemnització bàsica		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estada hospitalària ▪ Sense estada hospitalària 	82.320 401.280	
Factor de correcció: perjudici econòmic	48.360	
TOTAL		12.326.834

Arquitecte, 50 anys, 10 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	

Indemnització bàsica	4.874.580
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	2.437.290
▪ Incapacitat permanent total	10.983.309
▪ Grans invàlids	3.000.000
▪ Perjudici estètic	451.685
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	241.800
TOTAL	22.472.264

Pensionista afectada de cataractes, 75 anys, 780.000 ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	3.223.560
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	322.356
▪ Grans invàlids	3.000.000
▪ Perjudici estètic	68.526
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
Factor de correcció: perjudici econòmic	8.232
TOTAL	6.704.994

4. PÈRDUA DE LA VISIÓ D'UN ULL

Nadó	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	

Indemnització bàsica	4.404.325
Factors de correcció	
▪ Incapacitat permanent parcial	2.196.662
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
TOTAL	7.084.587

Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	4.043.725
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	404.373
▪ Incapacitat permanent parcial	500.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	48.360
TOTAL	5.480.058

Arquitecte, 50 anys, 10 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	

Indemnització bàsica	3.683.175
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	1.841.588
▪ Incapacitat permanent parcial	1.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	241.800
TOTAL	7.250.163

Pensionista afectada de cataractes, 75 anys, 780.000 ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	1.508.536
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	150.844
▪ Grans invàlids	3.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
Factor de correcció: perjudici econòmic	8.232
TOTAL	4.749.832

5. PÈRDUA DE LA VISIÓ D'AMBDÓS ULLS

Nadó	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	

Indemnització bàsica	31.359.220
Factors de correcció	
▪ Danys morals complementaris	10.983.309
▪ Incapacitat permanent total	10.983.309
▪ Grans invàlids	6.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
TOTAL	59.809.438

Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	28.943.265
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	2.894.326
▪ Danys morals complementaris	10.983.309
▪ Incapacitat permanent parcial	2.196.662
▪ Grans invàlids	3.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	48.360
TOTAL	48.549.522

Arquitecte, 50 anys, 10 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	26.527.225

Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	13.263.612
▪ Danys morals complementaris	10.983.309
▪ Incapacitat permanent total	10.983.309
▪ Grans invàlids	3.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	241.800
TOTAL	65.482.855

Pensionista afectada de cataractes, 75 anys, 780.000 ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	15.693.295
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	1.569.329
▪ Danys morals complementaris	1.000.000
▪ Grans invàlids	3.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
Factor de correcció: perjudici econòmic	8.232
TOTAL	21.353.176

6. PÈRDUA DE LA VISIÓ DEL SEGON ULL

Nadó	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	

Indemnització bàsica	4.404.325
Factors de correcció	
▪ Incapacitat permanent total	10.983.309
▪ Grans invàlids	6.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
TOTAL	21.871.234

Advocada, 25 anys, 2,5 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	4.043.725
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	404.372
▪ Incapacitat permanent parcial	2.196.662
▪ Grans invàlids	3.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	48.360
TOTAL	10.176.719

Arquitecte, 50 anys, 10 M. ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	3.683.175

Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	1.841.587
▪ Incapacitat permanent total	10.983.309
▪ Grans invàlids	3.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
▪ Sense estada hospitalària	401.280
Factor de correcció: perjudici econòmic	241.800
TOTAL	20.233.471

Pensionista afectada de cataractes, 75 anys, 780.000 ptes. renda/anual	
Conceptes	Quanties (ptes.)
Lesions permanents	
Indemnització bàsica	1.508.436
Factors de correcció	
▪ Perjudici econòmic	249.687
▪ Grans invàlids	3.000.000
Incapacitat temporal	
Indemnització bàsica	
▪ Estada hospitalària	82.320
Factor de correcció: perjudici econòmic	8.232
TOTAL	4.848.675

Taula 4

	Sala 1^a	Sala 2^a	Sala 3^a	Mitjanes totals
Pèrdua d'un ull	10.882.707	13.179.971	14.095.439	12.719.372

Taula 5

	Sala 1^a	Sala 2^a	Sala 3^a	Mitjanes totals
Pèrdua de la visió d'un ull	17.019.660		7.303.842	12.161.751
Pèrdua de la visió d'ambdós ulls	62.604.360	21.584.695	10.290.000	31.493.018